

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-152/2006/86.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Budapesti Értéktőzsde Zrt.** (Budapest) ellen versenykorlátozó megállapodás és összehangolt magatartás miatt folyó versenyfelügyeleti eljárásban a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) alapján – tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

v é g z é s t

A Versenytanács az eljárást megszünteti, egyben kötelezi az Budapesti Értéktőzsde Zrt.-t az alábbi kötelezettségvállalásainak teljesítésére:

1. Az egyszeri belépési díj mértéke bármely szekcióba belépni kívánó számára 2008. augusztus 1-től szekciónként nettó 10 millió Ft-ra módosul, mind a szekciótagsággal már rendelkezők, mind az újonnan szekciótagságot szerezni kívánók számára.
2. Amennyiben valamely új belépni kívánó leendő szekciótag három szekció vonatkozásában kíván szekciótagságot szerezni, és megfizeti ezen szekciók egyszeri belépési díját, azaz összesen nettó 30 millió Ft-ot, úgy a negyedik szekció vonatkozásában egyszeri belépési díj megfizetése nélkül szerezhet tagságot.
3. A régi díjstruktúra alapján a 30 millió Ft összegű egyszeri belépési díjat már megfizetett szekciótag(ok) bármely szekcióba további díjfizetés nélkül beléphetnek.

A végzéssel szemben annak közlésétől számított nyolc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtandó jogorvoslati kérelem terjeszthető elő.

INDOKOLÁS

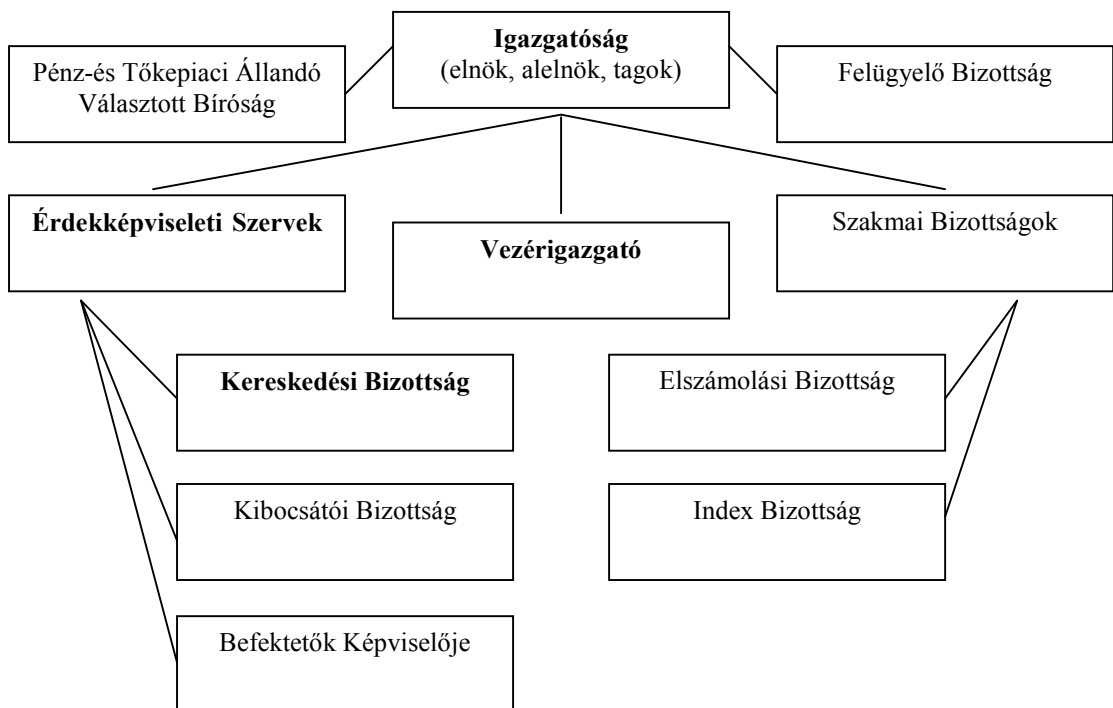
I. Az eljárás tárgya

1. A Budapesti Értéktőzsde Zrt. (továbbiakban BÉT) kereskedelmi bizottsága (brókerek) által kidolgozott, a BÉT által 2005 őszén kihirdetett döntése szerint a tőzsdén bármely szekciójában tevékenykedni kívánó bróker cég a korábbi 5 millió Ft-os belépési díjjal szemben csak 30 millió Ft-os belépési díj megfizetése után vehet részt a kereskedésben. Alaposan feltehető volt, hogy ez a lépés olyan mértékű piacrálépési korlátot hozott létre, mely megnehezíthette több külföldi (EU tagállamban bejegyzett) és hazai vállalkozás piacra lépését.
2. A belépési díj emelésében megnyilvánuló magatartás a GVH vizsgálói szerint alkalmas lehetett a Tptv. 11. § (1) bekezdése és Európai Közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EK-Szerződés) 81. cikk (1) bekezdésének megsértésére is, mely szerint: a közös piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.
3. A fentiek alapján a GVH 2006. október 9-én, az 1/2003/EK rendelet 5. cikkének, valamint a Tptv. 1. § (2) bekezdésének, 91/A. § (1) bekezdésének, 67. § (1) bekezdésének és 70. § (1) bekezdésének együttes alkalmazásával, az EK Sz. 81. cikke és a Tptv. 11. §-a alapján versenyfelügyeleti eljárás megindításáról döntött a Budapesti Értéktőzsde Zrt. ellen.

II. A BÉT

4. A tőkepiacról szóló 2001. évi XX. törvény (továbbiakban Tpt.) 5. § 95. pontja szerint a tőzsde a hatékony tőkeáramlás, tőkeértékelés, az árfolyam és egyéb kockázat megosztása érdekében a tőzsdei termékek keresletét és kínálatát koncentrálnó, azok kereskedését lebonyolító, a nyilvános árfolyam-alakulást elősegítő gazdálkodó szervezet.
5. A Tpt. 297. §-a szerint tőzsdei tevékenység a tőzsdei termék szervezett, szabványosított kereskedésének üzletszerű lebonyolítása, melyet kizárólag tőzsde végezhet.
6. BÉT szervezeti felépítését az alábbi ábra szemlélteti:¹

¹ [Vj-152/2006/19/1/3-a-f]

A Kereskedési Bizottság

7. A Tpt. szerint a BÉT-nek a kereskedők és a kibocsátók véleményét meg kell hallgatnia a döntések kapcsán. Ennek formális megtettesítője a Kereskedési Bizottság, amely a szekciótagok (befektetési szolgáltatók) érdekképviselőt ellátó szerv. A vizsgálat által beszerzett nyilatkozatok szerint a Bizottság döntése általában egyhangú, a tagok meggyőzik egymást. Az Igazgatóság nem köteles a véleményeket figyelembe venni a döntéseiben.

Az Igazgatóság

8. Az Igazgatóság (Elnök) feladata a BÉT stratégiájának meghatározása, piacon kibocsátókkal, befektetési szolgáltatókkal, politikai szereplőkkel történő kapcsolattartás. A napi operatív munkában az Igazgatóság (Elnök) nem vesz részt, az igazgatósági tagok mindegyike főállásban máshol dolgozik, igazgatósági tevékenységéért tiszteletdíjban részesül.

A Szekciótagok

9. 2004. december 31-én a BÉT-nek 31 szekciótagja volt. A részvény szekcióban 24 tag, a hitelpapír szekcióban 16 tag, a származékos szekcióban pedig 19 tag (határidős piac – 19 tag, opciós piac – 16 tag) rendelkezett kereskedési joggal.

10. 2005-ben a BÉT szekciótagjainak száma 16 új céggel bővült, így december 31-én összesen 44 tagja volt. 2005 végén a részvény szekcióban 30 tag, a hitelpapír szekcióban 16 tag, a származékos szekcióban pedig 22 tag (határidős piac – 21

tag, opciós piac – 17 tag) rendelkezett kereskedési joggal. 2005. november 2-án indult a kereskedés a BÉT áru szekciójában, melynek év végén összesen 12 tagja volt. A BÉT első EU szekciótágya 2005-ben a Raiffeisen Centrobank AG lett, azóta a CDM Pekao SA, DB Securities SA, Wood & Company Financial Services a.s. vállalkozásokkal bővült a lista.

11. A szekciótágyak listája alapján elmondható, hogy 13 tag van 1 szekcióban, 9 tag 2 szekcióban és 13 tag 3 szekcióban.

III. A BÉT szabályzata a szekciótágyáról és rendelkezése a tőzsde által alkalmazott díjakról

12. A BÉT igazgatósága által 2002. július 8-án elfogadott, többször módosított szabályzat szerint a szekció a tőzsdei kereskedésnek a kereskedés tárgya (terméke), a kereskedésre jogosultak köre és az elszámolás módja alapján elkülönülten szabályozott része. A tőzsdei kereskedés kizárólag szekcióban, az adott szekcióra vonatkozó szabályok szerint, tőzsdei kereskedésre feljogosító szekciótágya alapján folyhat. A tőzsdén az alábbi szekciókban lehet kereskedni:
 - Részvény Szekció
 - Hitelpapír Szekció
 - Származékos Szekció
 - Áru Szekció.
13. A szabályzat szerint az igazgatóság határozattal jogosult dönteni a szekciótágy felvétele, míg a vezérigazgató szintén határozattal jogosult dönteni a kereskedési jog megadása kérdésében.
14. Szekciótágya a BÉT és a szekciótágy közötti szekciótágyai szerződés megkötésével keletkezik. A BÉT a szekciótágyát kérelmezővel a szekciótágyai szerződést – az egyéb feltételek mellett – akkor kötheti meg, ha a kérelmező a Díjszabályzatban meghatározott egyszeri belépési díjat megfizeti, továbbá kötelezettséget vállal a folyamatosan fizetendő díjak megfizetésére vonatkozóan.
15. A benyújtott szekciótágyai kérelem tekintetében a Kereskedési Bizottságot véleményezési jogkör illeti meg, melynek érdekében a BÉT köteles értesíteni a Kereskedési Bizottságot valamennyi Szekciótágy felvételi kérelemről, illetve a Kereskedési Bizottság ilyen irányú kérése esetén köteles a beérkezett kérelem dokumentációt a Kereskedési Bizottság rendelkezésére bocsátani.
16. A szekciótágyai szerződés megkötése iránt előterjesztett kérelem csak akkor utasítható el, ha az nem felel meg a jogszabályokban, illetve tőzsdei szabályban meghatározott feltételeknek.
17. A BÉT igazgatósága által 2002. október 7-én elfogadott, később többször módosult rendelkezés szerint valamennyi befektetési szolgáltató, árutőzsdei szolgáltató, EU-Szekciótágy, valamint Kereszttag számára a BÉT bármely

Szekciójában Szekciótagság megszerzésének feltétele, hogy egyszeri tőzsdei belépési díjat fizessen, melynek mértéke 30 millió Ft. Az egyszeri tőzsdei belépési díj megfizetését követően az adott befektetési szolgáltató, árutőzsdei szolgáltató, EU-Szekciótág, valamint Kereszttag bármely további Szekció(k)ba való belépése további belépési díjfizetési kötelezettség nélkül lehetséges.

18. Korábban, vagyis a BÉT Igazgatóság 2005. augusztus 1-én kiadott 57/2005. számú határozata előtt a belépési díj 5 millió forint volt szekciónként. 2002 évben történő Rt.-vé alakuláskor az addigi 50 millió Ft-os tagsági és kereskedési díj struktúráját átalakították, bevezették a szekciónkénti 5-5 millió Ft-os díjat.
19. Az egyszeri belépési díjon túlmenően szekció éves minimumdíj megfizetése is kötelező. Továbbá, a vevő és az eladó is az ügylet összértékének alapul vételével tranzakciós díjat köteles fizetni, amely akkor válik esedékessé, amikor a Szekciótág által fizetendő forgalmi díj meghaladja a Szekciótág által befizetett Szekció éves minimum díj összegét.

IV. A vizsgált döntés és előzményei

20. A 2005. február 17-i igazgatósági ülésre készített előterjesztés - az Igazgatóság által megfogalmazott kérdésnek megfelelően - javaslatot tett a BÉT által alkalmazott díjstruktúra hosszú távú koncepciójára. Az előterjesztés címe: „A szekciótagság megszerzésének feltételei”. Az előterjesztés előzménye, hogy a Kereskedési Bizottság megfogalmazta azon félelmeit, miszerint az európai piac megnyitásával a BÉT-n olyan új szekciótágok is kereskedési jogot szerezhetnek, amelynek szerepvállalása nem a piac további építését szolgálja. A Kereskedési Bizottság álláspontja szerint megjelenhetnek a BÉT-en olyan szekciótágok, amelyek tevékenységének eredményeképpen csökkenhet a piac likviditása, a kevésbé jól szabályozott és ellenőrzött tagállamokból érkezők szerepvállalásával csökkenhet a kereskedés és az elszámolás biztonsága, ami a többi szekciótág és a BÉT működését is veszélyeztethetné.
21. Az Igazgatóság 2005. augusztus 1-i ülésére² készített újabb előterjesztés nemzetközi összehasonlítást tartalmazott az egyes tőzsdéken alkalmazott díjak tekintetében. Az összehasonlítás során az előterjesztők a frankfurti, a pozsonyi, a varsói, a prágai, a ljubljani, és a bécsi tőzsdék díjait hasonlították össze a BÉT díjaival. Az elemzés arra a következtetésre jut, hogy bár vannak nehézségek az összehasonlítás tekintetében az eltérő feltételek miatt, de megállapítható, hogy a BÉT által alkalmazott 5 millió forintos belépési díj nem tekinthető magasnak. Az egyes tőzsdéken alkalmazott éves díjat is kalkulálva, egy öt éves periódusra vetítve a költségeket a BÉT meglehetősen olcsónak minősül.
22. Az előterjesztés végkövetkeztetése szerint a javaslatban szereplő 25 millió forintos díj sem érintené a BÉT olcsóságát, mivel a tranzakciós díj a jelentős költségelem. Az előterjesztők megfogalmazzák azt is, hogy az új díjat kizárólag

² Az előterjesztést Pittner Betarix, Tóth Attila és Varga-Balázs Atilla készítette, és Horváth Zsolt terjesztette elő.

az új belépőkre lenne alkalmazandó, a BÉT-en jelenlévő, de más szekcióba belépni kívánókra nem.

23. Az igazgatóság élénk vitát követően meghozta az 57/2005 számú határozatát, mely 2005. szeptember 1-jei hatállyal módosította a Díjszabályzatot. A határozat többek között egy új 5. pontot illesztett a Díjszabályzatba, mely szerint:

„Valamennyi befektetési szolgáltató, EU Szekciótag, valamint Kereszttag számára a Tőzsde bármely Szekciójában Szekciótagság megszerzésének feltétele, hogy egyszeri díjat fizessen, melynek mértéke 30 millió forint. Az egyszeri tőzsdei belépési díj megfizetését követően az adott befektetési szolgáltató, EU Szekciótag, valamint Kereszttag bármely további Szekció(k)ba való belépése további belépési díjfizetés nélkül lehetséges”.

24. A szabályzat 57/2005. számú határozattal kiegészített új 37., és 38. pontjai szerint azon szekciótagok esetében, amelyek bármely szekcióban 2005. szeptember 1. napját megelőzően szereztek szekciótagságot, vagy eddig az időpontig bármely szekcióban szekciótagság iránti kérelmet nyújtottak be a Tőzsdére, bármely további szekcióra vonatkozóan az általuk fizetendő díj mértéke 5 millió forint.

V. Az eljárás alá vont nyilatkozata és vállalása

25. Az eljárás alá vont a Versenytanács előzetes álláspontjára válaszul kifejtette, hogy megítélése szerint a magatartása miatt nem sérti a magyar és az európai versenyjogi előírásokat. Nem látta azonban szükségesnek tárgyalás tartását, amennyiben a GVH Versenytanácsa elfogadhatónak tartja a Tpv. 75. § (1) bekezdése alapján tett alábbi kötelezettségvállalását.
- Az egyszeri belépési díj mértéke bármely szekcióba belépni kívánó számára 2008. június 1-től szekciónként nettó 10 millió Ft-ra módosul, mind a szekciótagsággal már rendelkezők, mind az újonnan szekciótagságot szerezni kívánók számára.
 - Amennyiben valamely új belépni kívánó leendő szekciótag három szekció vonatkozásában kíván szekciótagságot szerezni (és megfizeti ezen szekciók egyszeri belépési díját, azaz összesen nettó 30 millió Ft-ot), úgy a negyedik szekció vonatkozásában – mintegy kedvezményként - egyszeri belépési díj megfizetése nélkül szerezhet tagságot.
 - A régi díjstruktúra alapján 30 millió Ft összegű egyszeri belépési díjat már megfizetett szekciótag(ok) bármely szekcióba további díjfizetés nélkül beléphetnek.

VI. A versenytanács döntése

26. A Tpv. 75. § (1) bekezdésének rendelkezésére, mely szerint ha a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza e törvény, illetve az EK-Szerződés 81-82. cikkének rendelkezéseivel, és a

közérdek hatékony védelme e módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel – az eljárás egyidejű megszüntetésével – kötelezővé teheti a vállalat teljesítését, anélkül, hogy a végzésben a törvénysértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná.

27. A Versenytanács az eljárás során feltárt valamennyi tény, körülmény mérlegelése után úgy ítélte meg, hogy a versenyhez fűződő közérdek leghatásosabban a felkínált kötelezettségvállalás elfogadásával és kötelezővé tételével biztosítható. A kötelezettségvállalás révén olyan helyzet áll elő, amely nem adott volna alapos indokot a versenyfelügyeleti eljárás megindítására. Az eljárás alá vont magatartása jellegénél és korlátozott hatásánál fogva nem került sor olyan jelentőségű piaci változásra, amely jogsértés mindenre kiterjedő bebizonyítását, illetve szankcionálást tett volna szükségessé.
28. Tekintettel arra, hogy a 2008. január 1. napján hatályba lépett az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény nem tartalmaz egyértelmű rendelkezéseket arra vonatkozólag, hogy a BÉT egyszeri belépési díját terheli-e az általános forgalmi adó (ÁFA), ezért a Versenytanács szükségesnek tartja megállapítani, hogy az elfogadott kötelezettségvállalásban szereplő díjak nem tartalmazzák az esetleg fizetendő ÁFA összegét.

VII. Egyéb kérdések

29. A Tptv. 76. § (1) bekezdése alapján a GVH vizsgálója kötelezettségvállalás teljesülésének ellenőrzése érdekében utóvizsgálatot indít. Ha az ügyfél a kötelezettséget nem teljesítette, a Versenytanács végzéssel érdemi bírságot (78. §) szab ki, kivéve, ha a körülmények változására tekintettel a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése nem indokolt. Ha az ügyfél a kötelezettséget teljesítette, az utóvizsgálatot végzéssel megszünteti.
30. A GVH hatásköre a Tptv. 45. §-án, illetékessége a Tptv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság (86.§) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
31. A jogorvoslati jogot a Tptv. 82. §-a biztosítja, tekintettel a 75. § (1) bekezdésére.

Budapest, 2008. május 21.